

Ukidanje porezne olakšice za mlade osobe

Zagreb, listopad 2024.

Prijedlog ukidanja mjere oslobođenja prilikom obračuna obveze doprinosa za mlade osobe do 30 godina života

Američka gospodarska komora u Hrvatskoj pozdravlja brojne porezne izmjene, kroz kontinuirane godišnje krugove poreznih reformi, koje su doprinijele poreznom rasterećenju, većoj predvidivosti poslovanja i gospodarskom rastu u Hrvatskoj.

AmCham pozdravlja ovogodišnje prijedloge za dizanje praga za ulazak u viši porezni razred s 4.200 eura mjesečno (50.400 eura godišnje) na 5.000 eura mjesečno (60.000 eura godišnje); povećanje osobnog odbitka s 560 eura na 600 eura te skromno smanjenje stopa poreza na dohodak. Dodatno, AmCham pozdravlja dizanje praga za ulazak poreznih obveznika u sustav PDV-a s 40.000 eura na 50.000 eura.

Međutim, smatramo korisnim zadržati mjeru oslobođenja prilikom obračuna obveze doprinosa za mlade osobe do 30 godina života s kojima poslodavac sklopi ugovor o radu na neodređeno vrijeme.

Mjera oslobođenja od obveze doprinosa na osnovicu za mlade osobe do 30 godina života bila je uvedena s ciljem poticanja zapošljavanja mladih na neodređeno vrijeme. Uvođenje ove mjere bilo je odgovor na visoku stopu nezaposlenosti, koja je u 2014. godini iznosila 19,6%, i osobito visoku stopu nezaposlenosti mladih osoba, koja je u 2014. godini iznosila 43,9%. Cilj je bio smanjiti udio mladih nezaposlenih osoba u ukupnom broju nezaposlenih i potaknuti poslodavce na zapošljavanje mladih radnika.

Ukidanje mjere sada je obrazloženo značajnim padom nezaposlenosti, koja je u 2023. godini iznosila 6,1%, u odnosu na 2014. godinu, kada je – kao što je spomenuto - iznosila 19,6%. Dodatno je navedeno da povećanom potražnjom za radnom snagom, koja se nadomješta stranom radnom snagom, mjere poticanja zapošljavanja kroz oslobođenje od obveze doprinosa na osnovicu, tj. za obvezno zdravstveno osiguranje za mlade osobe, gube svoj smisao. Također, navedeni su učinci ukidanja ove mjere na jednak tretman u sustavu doprinosa za sve dobne skupine radno sposobnog stanovništva i održivost sustava zdravstvenog osiguranja.

Međutim, iako je stopa nezaposlenosti doista znatno smanjena, prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i Eurostata, prosječna stopa nezaposlenosti mladih od 15 do 29 godina u Hrvatskoj u 2023. godini iznosila je i dalje razmjerno visokih 13%, dok je na razini EU-a ta brojka iznosila 11,2%. Udio mladih u ukupnoj nezaposlenosti bio je 24,2% u 2023. godini, a 23,2% u travnju 2024. godine, što znači da je gotovo svaka četvrta nezaposlena osoba u Hrvatskoj mlađa od 30 godina. Ti podaci upućuju na daljnju potrebu za poticanje zapošljavanja mladih, a nikako na ukidanje postojećih mjera. Ukidanje mjere može dovesti do smanjenja zapošljavanja mladih osoba, jer će poslodavci biti manje motivirani zapošljavati ovu dobnu skupinu, koja u početku svog rada, dok se ulaže u edukaciju i stjecanje iskustva, dovodi do povećanih troškova poslovanja. Smanjenje zapošljavanja mladih može imati negativne socijalne posljedice jer financijska nesigurnost može negativno utjecati na odluke o osnivanju obitelji ili ohrabriti iseljavanje (s čim Hrvatska ionako ima problem, što je općepoznata činjenica, pa se time treba aktivnije baviti).

Iako trenutnu povećanu potražnju za radnom snagom predlagatelj promjene propisa navodi kao jedan od razloga zašto ova mjera poticanja zapošljavanja gubi smisao, u uvjetima povećane potražnje za radnicima mlade osobe mogu biti u nepovoljnijem položaju na tržištu rada zbog

nedostatka radnog iskustva i specifičnih vještina koje poslodavci traže jer ih visoki troškovi obrazovanja i obuke čine manje konkurentnima u odnosu na iskusne radnike ili jeftiniju stranu (a moguće ipak iskusnu) radnu snagu.

Mjera ide u korist mladim osobama budući da „ušteda“ poslodavca na iznosu zdravstvenog osiguranja, omogućuje poslodavcima da ponude veću bruto plaću mladoj osobi što im omogućuje bolji životni standard s obzirom na značajno povećanje troškova života zadnjih godina.

Ministarstvo financija je nadalje navelo da ukidanje oslobođenja doprinosi održivosti sustava zdravstvenog osiguranja, jer će povećati prihode proračuna Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje za 80 milijuna eura u 2025. godini, 160 milijuna eura u 2026. godini i 240 milijuna eura u 2027. godini. Međutim, pritom se ne uzima u obzir negativni učinak povećanih troškova rada na sve gospodarske subjekte, koji može dovesti do smanjenja resursa za povećanje plaća, ali i za daljnje investicije i inovacije. Poslodavci će možda morati prilagoditi svoje poslovne strategije kako bi optimizirali troškove, što može uključivati smanjenje broja zaposlenih i prelazak na automatizaciju, što je u IT-sektoru već vidljivo sve većom prisutnošću generativne umjetne inteligencije (GenAI).

S obzirom na potrebu pronalaženja dodatnih modela zadržavanja radnika i poticanja zapošljavanja mladih u Hrvatskoj, AmCham predlaže da se razmotri zadržavanje mjere.

Dodatno, visina minimalne bruto plaće od 1. siječnja iduće godine povećava se za 15-ak posto, s ovogodišnjih 840 na 970 eura, uzimajući u obzir navedeno, ukidanjem gornje mjere poslodavce se stavlja pod dvostruki pritisak povećanja ukupnih troškova. Navedeno utječe negativno na novčani tok i poslovanje te je izuzetno negativno na investicijski potencijal.

Slijedom svega navedenog, AmCham predlaže da Vlada razmotri zadržavanje mjere, kako se efekti ne bi negativno odrazili na ukupnu zaposlenost mladih, čime bi se negativno utjecalo i na populacijsku politiku te na motivaciju mladih da za centar svojih životnih interesa odaberu Hrvatsku.

Za dodatne informacije molimo kontaktirajte: Američka gospodarska komora u Hrvatskoj

Andrea Doko Jelušić | Izvršna direktorica

T: 01 4836 777 | E: andrea.doko@amcham.hr